

NEKROLOG

Odâq

(ca. 1888 – 6. maj 1955)

Odâq

Så er der da ikke nogen mere tilbage, som kan fortælle om den stolte dag i april 1909, da Robert E. Peary med sine seks ledsagere, hvoriblandt den unge polareskimo Odâq, førte slædesporet udover Ishavet frem til Nordpolen. Odâq døde den 6. maj 1955 som den sidste af Nordpolens erobrere, i en alder af ca. 67 år.

Odâq var ganske ung, vel omkring 18 år, da Peary første gang tog ham med på den store færd mod Nordpolen. Det var foråret 1906, og da måtte man vende om, efter at man havde stridt sig frem til 87° 06' nordlig bredde. Men tre år senere var Odâq igen med i Peary's følge på vej mod Nordpolen, og da blev der først gjort venderejse ved målet.

Denne rejse var højdepunktet i Odâqs liv. Næppe har han dengang syntes, han præsterede noget særligt, men eftertiden fik ham til at forstå, at der i april 1909 blev ydet en bedrift, der siden har været genstand for stor beundring. Og Odâq nød denne beundring, nød at fortælle om de store dage i Peary's følgeskab, om

selve målet, hvor der blev uddelt tre snapse til hver, og hvor Peary pegede i alle retninger og sagde: »Nordpolen er her! Ikke der, ikke der og ikke der, men her, hvor vi nu står«, og derefter stampede den store Peary energisk i isen for at slå opdagelsen eftertrykkeligt fast.

Odâq var en af de første mellem polareskimoerne, der tilegnede sig lidt af den hvide mands kultur. Han var en stor beundrer af Peary's viljestyrke og lærte at forstå, at det at kunne noget og nå noget var først og fremmest at ville noget – og ville det så meget, at intet kunne standse. Da Odâq's yngste søn, Pilekvisten, engang fulgte Manne Rasmussen og mig på en ekspedition til Washingtonland, sagde Odâq til mig ved afskeden: »Når nu min dreng rejser ud med dig på sin første store rejse, vil intet glæde mig mere, end hvis du kan komme tilbage igen og fortælle mig, at Pilekvisten aldrig er veget tilbage for at udføre, hvad du pålagde ham. Den store Peary lærte mig aldrig at give op, når det gjaldt om at komme frem på en rejse, selv om iskruningerne var højere end skibets mastetoppe, så vi måtte trække den bageste slæde op med den forreste, når denne kørte nedover. Vi blev ved og blev ved og kom til sidst over alle forhindringer – og min søn skal lære det samme. Du må aldrig tillade ham at give op!«

Dette at holde ud, til alt segnede, var blevet Odâq's eget livssyn, hvor det gjaldt slæderejser. Han var eventyrer af fødsel og elskede at sætte fjerne rejsemål og nå dem. Hvert år i en lang årrække rejste han den lange vej fra hjemmet i Melvillebugten nord om Smith Sund til Ellesmereland og ned til Jones Sund og tilbage igen samme forår blot for bjørnejagts skyld. For Odâq var foretagendets daglige spænding den stadige drivkraft. Var han først hjemme igen, faldt han til ro, mættet af de store oplevelser. Derfor var han aldrig den ledende kraft hjemme på bopladsen – nej, hans felt lå fjernt bag de fjerneste forbjerg.

Odâq's mor, Itsugssarssuaq, kom til Grønland som otteårig pige på den sidste af de større folkevandringer fra arktisk Canada til Thule-distriktet. Det skete i 1864. Hun voksede op mellem polareskimoerne og blev moder til en stor slægt, der i dag udgør en værdifuld del af Thule-befolkningen.

Chr. Vibe